

OTÁZKA VLASTNÍCKEHO PRÁVA PRI TRESTNOM ČINE SPRENEVERY

Ak v rámci trestného konania vedeného pre trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona treba riešiť otázku vlastníckeho práva k veci, ktorá má byť predmetom sprenevery, pričom túto otázku samotný Trestný zákon nerieši, musia ju orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy posudzovať podľa príslušných ustanovení občianskeho, resp. obchodného hmotného práva a až na základe takéhoto právneho posúdenia môžu dospieť k ústavne konformnému záveru o tom, či páchatel nakladal alebo nenakladal s cudzou (zverenou) vecou.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 382/2018 z 15. novembra 2018)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovvej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Š. Č., zastúpeného spoločnosťou JUDr. Jitka Hasíková s. r. o., Jakubovo námestie 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Jitka Hasíková, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 39 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 45/2017 a jeho uznesením zo 4. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 45/2017 uznesením zo 4. apríla 2018 p o r u š i l základné právo Š. Č. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 45/2017 zo 4. apríla 2018 z r u š u j e a vec v r a c i a na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :**I.**

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 382/2018-14 z 11. júla 2018 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Š. Č. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 39 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 45/2017 a jeho uznesením zo 4. apríla 2018.

2. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní bez označenia dátumu doručenom ústavnému súdu 8. októbra 2018 a najvyšší súd vo vyjadrení zo 17. septembra 2018 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 28 T 5/2011-907 z 23. apríla 2015 bol sťažovateľ podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

4. Na základe odvolania prokurátora uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 105/2015 zo 17. septembra 2015 bol oslobodzujúci rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

5. Ďalším rozsudkom okresného súdu č. k. 28 T 5/2011-965 z 28. júna 2016 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 rokov. Bol tiež zaviazaný nahradiť v skúšobnej dobe poškodenému spôsobenú škodu vo výške 44 353,86 €.

6. Podľa skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku okresného súdu sa trestného činu mal sťažovateľ dopustiť tak, že vo funkcii konateľa obchodnej spoločnosti E., Ž., s. r. o. (ďalej len „odberateľ“) v rámci obchodného styku ako odberateľ preberal od dodávateľa obchodnej spoločnosti A., s. r. o. (ďalej len „dodávateľ“), rôzny elektronický tovar formou bezhotovostného platobného styku s upozomením od dodávateľa na vystavených faktúrach, že dodávaný tovar zostáva majetkom dodávateľa do úplného zaplatenia faktúry. V období od 20. marca 2008 napriek výzvam zaslaným od dodávateľa elektronickou formou a poštou nezaplatil vystavené faktúry (ich zoznam presne vyplýva zo skutkovej vety rozsudku) a s takto získaným elektronickým tovarom, ktorého nebol vlastníkom, z vlastného rozhodnutia naložil neznámym spôsobom a nevrátil ho dodávateľovi, čím mu spôsobil škodu vo výške 44 353,86 €.

7. Uznesením krajského súdu č. k. 3 To 92/2016-1003 z 12. januára 2017 bolo odvolanie sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu zamietnuté.

8. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 45/2017 zo 4. apríla 2018 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu. Uznesenie najvyššieho súdu bolo obhajkyňi sťažovateľa doručené 17. apríla 2018.

9. Sťažovateľ namieta predovšetkým porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Prvým dôvodom je porušenie jeho práva na obhajobu pred krajským súdom. V tejto súvislosti sťažovateľ v dovolaní namietal porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, keďže 12. januára 2017 sa na krajskom súde uskutočnilo verejné zasadnutie, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o odvolaní sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu. Verejné zasadnutie trvalo od 10.30 h do 10.50 h, pričom 5 minút krajský súd zisťoval, či môže konať v neprítomnosti sťažovateľa, a 13 minút čakali strany na vyhlásenie rozhodnutia. V zmysle § 326 ods. 4 Trestného poriadku po otvorení verejného zasadnutia predseda senátu alebo ním určený člen senátu prednesie najskôr napadnutý rozsudok, uvedie, ktoré chyby rozsudku alebo konania sa vytýkajú, a oznámi podstatný obsah doterajšieho konania. Vzhľadom na to, že po otvorení verejného zasadnutia predseda senátu neoboznámil strany s podstatným obsahom dovtedajšieho konania a neuviedol nič z odvolania obhajkyne,

táto žiadala, aby jej bolo umožnené aspoň oboznámiť senát so základom obrany sťažovateľa. Predseda senátu jej zdôraznil, že môže predniesť len záverečný návrh. V reakcii na jej snahu domôcť sa prednesu argumentácie obsiahnutej v odvolaní ju predseda senátu dôrazne upozornil, že má predniesť len záverečný návrh. Do zápisnice zaprotokoloval v podstate okrajovú poznámku obhajkyne, podľa ktorej senát rozhoduje o vine človeka a zaväzuje ho na náhradu škody za faktúry, ktoré neboli nikým podpísané, a za tovar, ktorý nebol sťažovateľovi dodaný. Podstatná časť obhajoby sťažovateľa vzťahujúca sa na vznik výhrady vlastníctva (tá bola určujúcim momentom pre uznanie viny sťažovateľa) nebola krajským súdom vôbec oboznámená a ani sťažovateľovi sa neumožnilo vysvetliť ju. Vzhľadom na takýto priebeh verejného zasadnutia požiadala obhajkyňa o zaslanie zvukovej nahrávky z verejného zasadnutia. Prípisom krajského súdu sp. zn. 3 To 92/2016 z 31. januára 2017 bolo obhajkyňi oznámené, že zvukový záznam nebol vyhotovený, lebo sa na verejnom zasadnutí nevykonávalo dokazovanie. Právo na obhajobu nespočíva len v práve zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním, ale aj v celom rade práv, ktoré slúžia na dosiahnutie objektívneho a spravodlivého výsledku trestného konania. Medzi tieto práva patria aj práva týkajúce sa priameho vyjadrenia sa k dôkazom, k návrhom, ako aj ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa obvinenému kladú za vinu. K tomu nesporne patrí aj právo vyjadriť právny názor a právnu argumentáciu týkajúcu sa trestnej činnosti obvineného. Uvedená argumentácia sťažovateľa nebola v dovolacom konaní najvyšším súdom akceptovaná. Tento vo svojom uznesení uviedol len veľmi všeobecné konštatovanie neviažuce sa na daný prípad. Názor najvyššieho súdu, podľa ktorého právo na obhajobu sa chápe ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva, je síce správny, ale v úplnom rozpore s tým, čo sa odohralo na krajskom súde. Tým, že krajský súd neumožnil sťažovateľovi predniesť obsah svojho odvolania, s týmto podaním neboli oboznámení ani ostatní dvaja členovia senátu, sťažovateľ nemal právo vysvetliť niektoré vážne skutočnosti týkajúce sa vlastníctva veci (čo je základom pre naplnenie objektívnej stránky trestného činu sprenevery), bolo jeho právo na obhajobu porušené zásadným spôsobom, keďže k rozhodnutiu krajského súdu došlo bez oboznámenia sa s predmetnou vecou. V dôsledku týchto skutočností sťažovateľ nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu nedošlo.

11. Druhým dôvodom porušenia označených práv je podľa sťažovateľa arbitrárnosť rozhodnutí všeobecných súdov. V oboch rozhodnutiach krajského súdu (tak v uznesení zrušujúcom oslobodzujúci rozsudok okresného súdu, ako aj v následnom uznesení o zamietnutí odvolania sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu), ako aj v uznesení najvyššieho súdu sa nenachádzajú preskúmateľné dôvody, na základe ktorých by bolo možné vyčerpávajúco a rozumne vysvetliť, prečo konajúce všeobecné sudy neakceptovali námietky sťažovateľa. V týchto rozhodnutiach nie je vyslovený žiaden relevantný právny názor, ktorý by dával odpoveď na námietky sťažovateľa smerujúce najmä proti nenaplneniu objektívnej stránky trestného činu sprenevery, a to v otázke právneho vymedzenia cudzej veci, v otázke vzniku výhrady vlastníctva podľa zákonných podmienok stanovených v obchodnom a občianskom práve, v otázke nakladania s cudzou vecou, ktorá mala byť sťažovateľovi zverená, a v otázke vzniku škody, jej uplatnenia, jej výšky, ako aj príčinnej súvislosti medzi porušením zákonnej povinnosti a samotným vznikom škody. Extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním, ale najmä s obsahom právnej praxe v spojení s nerešpektovaním kogentnej normy sa javí najmä pri vyslovení úvahy krajského súdu v jeho

zrušujúcom uznesení, v ktorom sa nevysporiadal so základnou otázkou právneho vzťahu sťažovateľa k veci, s ktorou nakladal. O cudziu vec by mohlo ísť totiž iba vtedy, ak by sa obžalobe podarilo preukázať, že medzi dodávateľom a odberateľom došlo k platnému uzavretiu dohody o výhrade vlastníctva v písomnej forme. Len takáto dohoda mohla zmeniť právny predpoklad o nadobudnutí vlastníctva k hnuiteľnej veci jej odovzdaním tak, ako to predpisuje § 409 a nasl. Obchodného zákonníka. Je pravdou, že Obchodný zákonník pripúšťa uzavretie kúpnej zmluvy aj konkludentným spôsobom, ale nepripúšťa uzavretie dohody o výhrade vlastníctva ústne. Touto právnou skutočnosťou sa krajský súd vôbec nezaoberal, čím nerešpektoval kogentné ustanovenie § 445 Obchodného zákonníka. Jeho odôvodnenie, podľa ktorého z ustanovenia Trestného zákona nevyplýva, že medzi poškodeným a páchatelom musí existovať kúpna zmluva v písomnej forme, resp. rámcová zmluva, je v príkrom rozpore s právnou praxou, ale aj s výsledkami dokazovania. Pokiaľ by sa vychádzalo len z kúpnej zmluvy alebo rámcovej zmluvy, platil by právny predpoklad, že odovzdaním veci sa odberateľ stal vlastníkom veci a ako vlastník mohol s touto vecou neobmedzene nakladať. Ak má byť naplnená skutková podstata trestného činu sprenevery, musí byť jednoznačne preukázané, že sťažovateľ nakladal s cudzou vecou, a teda, že výhradou vlastníctva si dodávateľ ponechal vlastníctvo veci až do okamihu jej zaplatenia. Preukazovanie vzniku dohody o výhrade vlastníctva obhajoba vyvrátila skutkovými, ako aj právnymi skutočnosťami a rozhodnutiami iných súdov. Na tento účel boli okresnému súdu predložené niektoré súdne rozhodnutia zdôvodňujúce, prečo je právne neprípustné akceptovať vyhlásenie na faktúre o výhrade vlastníctva, resp. prečo nemôže odkaz na obchodné podmienky nahradiť písomnú formu zmluvy, a teda aj písomnú formu dohody o výhrade vlastníctva. Predloženú právnu argumentáciu krajský súd úplne odignoroval a vôbec sa v odôvodnení uznesenia nastolenými otázkami nezaoberal. Týmto postojom sa odchyľil od právnej praxe. Rovnako sa krajský súd nezaoberal právnym názorom vyjadreným v Právnych listoch 9. októbra 2014, podľa ktorého o trestný čin sprenevery môže ísť len v prípade, ak páchatel naloží so zverenou vecou v rozpore s účelom, na ktorý mu bola daná do užívania.

12. Porušenie čl. 49 ústavy, čl. 39 listiny a čl. 7 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že vo všetkých svojich relevantných podaniach namietal, že skutok, pre ktorý bol stíhaný, nie je trestným činom, a to pre nenaplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty. Z toho vyplýva, že pre naplnenie tejto skutkovej podstaty musí dôjsť zo strany páchatel'a k prisvojeniu si cudzej veci, k čomu však nedošlo.

13. Porušenie čl. 17 ods. 2 a čl. 1 ods. 1 ústavy vidí sťažovateľ v skutočnosti, že všeobecné súdy vyslovili jeho vinu a následne mu uložili trest za to, že nezaplatil faktúry za tovar, ktorý mu mal byť dodaný. Znamená to, že jeho trestnoprávna zodpovednosť bola odvodená od neschopnosti dodržať zmluvný záväzok. V celom trestnom konaní sa bránil tým, že mu predmetný tovar nebol dodaný, tento v mnohých prípadoch prevzala osoba, ktorá nebola v právnom vzťahu s odberateľom, u ktorého sťažovateľ vykonával funkciu konateľ'a. Faktúry, ktoré sa stali predmetom dokazovania, neboli podpísané sťažovateľom, ale ani iným oprávneným subjektom. Prevažná časť faktúr tvoriacich predmet sprenevery vôbec nebola podpísaná odberateľom, ba dokonca niektoré ani dodávateľom. Takéto listiny nespĺňali základné predpoklady relevantného dôkazu a boli v rozpore so všeobecnými obchodnými podmienkami dodávateľ'a, v ktorých bolo ustanovené, že faktúra a dodací list sú priložené k tovaru (v prípade dopravy tovaru prepravnou službou) alebo ich dostane zákazník pri osobnom preberaní tovaru. Všetky platné doklady musia obsahovať pečiatku distribútora a podpis zodpovedného pracovníka. Bez týchto náležitostí sú doklady považované za neplatné.

Vzhľadom na to, že okrem zmätočných faktúr neexistovali ani podpísané dodacie listy, dodávateľ nebol schopný uplatniť si svoj nárok v obchodnom spore. Vychádzajúc z rozsahu dokazovania v konaní o zaplatenie, je zrejmé, že tento spor dodávateľ nemôže vyhrať. Navyše podanie žaloby bolo spojené s pomerne vysokým súdnym poplatkom, ako aj trovami právneho zastúpenia. Z týchto dôvodov využil dodávateľ orgány činné v trestnom konaní a dosiahol za pomoci súdov priznanie náhrady škody, ktorú by nikdy nedokázal preukázať v obchodnom spore. Trestnoprávna kvalifikácia určitého zákonného konania (tzv. kriminalizácia súkromnoprávneho vzťahu) v zásade nemá miesto tam, kde nahrádza individuálnu aktivitu jednotlivca na ochranu jeho práv v oblasti bežných súkromnoprávnych vzťahov. V opačnom prípade dochádza k porušeniu zásady subsidiarity trestnej represie, k znerovnoprávneniu osôb v ich vzájomných vzťahoch a k zneužitiu orgánov verejnej moci k vytvoreniu nerovnosti občanov, teda k porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy.

14. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

«1/ *Postupom... Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vo veci vedenej proti sťažovateľovi na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 28T/5/2011, na Krajskom súde v Žiline pod sp.zn. 3To/105/2015 a pod sp. zn. 3To/92/2016, na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 6 Tdo 45/2017, boli porušené*

- základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky,

- základné práva na spravodlivý proces zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,

- základné práva a slobody zaručené v čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- základné práva zaručené v čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky, byť potrestaný len za konanie, o ktorom zákon ustanoví, že je trestným činom, /ústavná zásada „nullum crimen sine lege“ (žiadny trestný čin bez zákona)/

- základné práva a slobody zaručené v čl. 7 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- základné práva a slobody uvedené v čl. 39 Listiny základných práv a slobôd,

- základné práva zaručené v čl. 17 ods. 2 druhá alinea Ústavy Slovenskej republiky, nebyť pozbavený slobody pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok,

- základné práva zaručené v čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, zachovávať princípy právneho štátu.

2/ *Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Tdo 45/2017, zo dňa 04.04.2018... sa zrušuj[e] a vec sa vracia na ďalšie konanie.*

3/ *Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 44.000 EUR (slovom štyridsaťštyritisíc eur), ktoré sú mu Okresný súd v Žiline a Krajský súd v Žiline povinné spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

Krajský súd v Žiline je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 1252,94 EUR vrátane DPH alebo alternatívne 390,50 EUR vrátane DPH do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľa.»

15. Z vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu č. k. KP 3/2018-60 zo 17. septembra 2018, doručeného ústavnému súdu 24. septembra 2018, vyplýva, že pripája vyjadrenie predsedu senátu najvyššieho súdu zo 14. septembra 2018. Podľa názoru predsedu senátu nemožno

akceptovať tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého s odvolaním neboli oboznámení ostatní dvaja členovia senátu. Je nepochybné, že celý senát, t. j. všetci traja sudcovia sa podrobne oboznámili so spisom, a teda aj s predmetom a obsahom odvolania. Rozhodovali tak so znalosťou veci. Nebolo preto nutné podrobne referovať detaily odvolania na verejnom zasadnutí. Podľa § 326 ods. 4 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí o odvolaní predseda senátu alebo ním určený člen senátu prednesie napadnutý rozsudok, uvedie, ktoré chyby rozsudku alebo konania sa vytýkajú, a oboznámi obsah doterajšieho konania. Toto ustanovenie je *lex specialis* k § 295 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý upravuje priebeh verejného zasadnutia. Je treba poznamenať, že sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu v dovolaní, ale ani v sťažnosti ústavnému súdu neuviedol žiadne podstatné zmeny a argumenty proti argumentom, ktoré boli rozvedené v písomnom odvolaní, s ktorým sa členovia senátu krajského súdu pri štúdiu spisu v rámci prípravy na verejné zasadnutie oboznámili. Nemožno teda prijať záver, že bolo zásadným spôsobom (v zmysle ustálenej praxe všeobecných súdov) porušené právo na obhajobu sťažovateľa konaním na verejnom zasadnutí krajského súdu. Krajský súd v tejto veci postupoval v zmysle § 326 ods. 4 Trestného poriadku a sťažovateľ sa mal možnosť vyjadriť, ako má krajský súd o jeho odvolaní rozhodnúť. Nie je známe, že by ústavný súd vyslovil nesúlad tohto ustanovenia s ústavou, resp. s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Treba pripomenúť aj znenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Senát najvyššieho súdu sa však aj tak uvedenými námietkami v súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zaoberal. V ostatnom možno odkázať na dôvody uznesenia najvyššieho súdu.

16. Z podania právnej zástupkyne sťažovateľa bez označenia dátumu doručeného ústavnému súdu 8. októbra 2018 vyplýva, že k vyjadreniu predsedníčky najvyššieho súdu, resp. predsedu senátu najvyššieho súdu nezasiela osobitné stanovisko, keďže sa v celom rozsahu pridržiava argumentácie uvedenej v sťažnosti.

II.

17. Z rozsudku okresného súdu č. k. 28 T 5/2011-907 z 23. apríla 2015 vyplýva, že ním bol sťažovateľ podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby, pretože skutok kladený mu za vinu nie je trestným činom.

Podľa názoru okresného súdu sa vykonaným dokazovaním preukázalo, že medzi odberateľom a dodávateľom existoval záväzkovo-právny vzťah ako medzi dvoma podnikateľskými subjektmi, keď poškodený dodávateľ dodával tovar odberateľovi zastúpenému sťažovateľom ako konateľom odberateľa. Tento záväzkovo-právny vzťah úspešne fungoval niekoľko rokov, a to až do roku 2008, keď sa u sťažovateľa zhoršila platobná disciplína a prestal uhrádzať faktúry za odobratý tovar. V konaní sa nepreukázalo, že by medzi odberateľom a dodávateľom bola uzavretá kúpna zmluva v písomnej forme, ale ani rámcová zmluva obsahujúca výhradu vlastníctva, resp. osobitná zmluva o výhrade vlastníctva. Je preto nesporné, že medzi odberateľom a dodávateľom neexistovala platne uzavretá zmluva, ktorej obsah by zahŕňal dojednanie o výhrade vlastníctva. Podľa § 443 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka kupujúci nadobúda vlastnícke právo k tovaru, len čo je mu dodaný tovar odovzdaný, alebo pred odovzdaním nadobúda kupujúci vlastnícke právo k prepravovanému tovaru, keď získa oprávnenie nakladať so zásielkou. Podľa § 445 Obchodného zákonníka zmluva o výhrade vlastníctva musí byť uzatvorená písomne. Podľa tohto ustanovenia totiž platí, že strany si môžu písomne dohodnúť, že kupujúci nadobudne vlastnícke právo k tovaru neskôr, než je ustanovené v § 443. Ak z obsahu tejto výhrady vlastníckeho práva nevyplýva niečo iné, predpokladá sa, že

kupujúci má nadobudnúť vlastnícke právo až úplným zaplatením kúpnej ceny. Obžaloba odvodzovala vznik inštitútu výhrady vlastníctva z vyhlásenia o tom, že tovar zostáva majetkom dodávateľa do úplného zaplatenia. Toto vyhlásenie sa nachádza na faktúrach dodávateľa, ako aj v bode VI obchodných podmienok dodávateľa, kde je predmetné vyhlásenie uvedené. Pokiaľ je takáto podmienka o výhrade vlastníctva uvedená na jednotlivých faktúrach, nie je tým preukázané, či k takejto dohode došlo, a nemôže to nahradiť dvojstranný právny úkon majúci charakter zmluvy. Prevažná časť faktúr tvoriacich predmet sprenevery vôbec nebola podpísaná odberateľom a niektoré dokonca ani dodávateľom.

Predávajúci, ktorý vec predal, resp. dodal inej zmluvnej strane s výhradou vlastníckeho práva, má voči osobe, ktorej je vec dávaná do dispozície, charakter zverenej veci v zmysle § 213 ods. 1 Trestného zákona. Tento záver však na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie predmetného trestného činu nestačí, lebo znaky základnej skutkovej podstaty trestného činu sprenevery vyžadujú, aby si osoba, ktorej boli zverené cudzie veci, tieto neoprávnene prisvojila. O trestný čin sprenevery môže ísť preto len v prípade, ak páchatel' naloží so zverenou vecou v rozpore s účelom, na ktorý mu bola daná do dispozície. Ak so zverenou vecou naloží v súlade so zmluvne dohodnutými podmienkami, ide o konanie dovolené, ktoré preto nemôže byť protiprávne.

Pokiaľ teda páchatel' predá tovar, ktorý mu bol na účely jeho ďalšieho predaja zverený na základe kúpnej zmluvy, hoci v jej rámci bola dohodnutá výhrada vlastníckeho práva, nekoná proti účelu zverenia a nemôže sa preto dopustiť trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona (Právne listy z 9. októbra 2014).

Obžaloba nepreukázala, že by sťažovateľ naložil so zverenými vecami iným ako dohodnutým spôsobom, pretože aj dodávateľ potvrdil, že sťažovateľ tovar preberal na účely jeho ďalšieho predaja tak, ako to bolo uvedené aj v obchodných podmienkach dodávateľa.

K obrane sťažovateľa, že dodaný tovar neprevzal, treba poukázať na § 16 Obchodného zákonníka, podľa ktorého podnikateľ zaväzuje aj konanie inej osoby v jeho prevádzkarni, ak tretia osoba nemohla vedieť, že konajúca osoba na to nie je oprávnená. Osoby dodávajúce tovar (svedkovia B. a Š.) potvrdili, že veci odovzdali zamestnancom v sídle odberateľa. V tomto smere preto treba považovať tovar za dodaný.

Z princípu *ultima ratio* vyplýva subsidiárna úloha trestného práva ako krajného prostriedku ochrany chránených záujmov spoločnosti, ktorá má nastúpiť až vtedy, keď primárne prostriedky ochrany podľa iných právnych odvetví zlyhali alebo boli neúčinné. Tento princíp má svoj ústavnoprávny základ v princípe proporcionality, t. j. v požiadavke skúmať, či neexistuje alternatívne riešenie mimo trestnej oblasti, ktoré by predstavovalo menší zásah do obmedzenia práv. Z toho vyplýva, že ochrana záväzkových vzťahov má byť v prvom rade uplatňovaná prostriedkami občianskeho a obchodného práva a až tam, kde je neúčinná a porušenie občianskoprávných vzťahov naplňa znaky konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu a svojou intenzitou dosahuje predpokladaný stupeň spoločenskej nebezpečnosti, je namieste uplatňovať trestnú zodpovednosť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti dospel okresný súd k záveru, že neboli naplnené zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu sprenevery, a preto sťažovateľa spod obžaloby oslobodil s tým, že skutok nie je trestným činom.

18. Z uznesenia krajského súdu č. k. 3 To 105/2015-937 zo 17. septembra 2015 vyplýva, že ním bol zrušený rozsudok okresného súdu sp. zn. 28 T 5/2011 z 23. apríla 2015 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Podľa názoru krajského súdu záver, podľa ktorého v danom prípade nejde o žalovaný trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona, je nesprávny. Z § 213 Trestného zákona totiž vyplýva, že trestný čin sprenevery je úmyselným trestným činom. Podľa odseku 1 tohto zákonného ustanovenia páchatel' sa dopustí tohto trestného činu, ak si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu. Z ustanovenia tohto zákona však nevyplýva, že medzi poškodeným a páchatel'om musí existovať kúpna zmluva v písomnej forme, resp. rámcová zmluva. Vyžaduje sa iba, aby si páchatel' prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobil tak na cudzom majetku malú škodu.

Ak sťažovateľ ako konateľ odberateľa odoberal od dodávateľa tovar, faktúry za dodaný tovar neuhradil a dodaný tovar dodávateľovi ani nevrátil, podľa názoru krajského súdu naplnil skutkovú podstatu trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona.

V súvislosti s pochybnosťami okresného súdu, či záväzkovo-právny vzťah medzi sťažovateľom a dodávateľom je pokrytý aj ustanoveniami trestného práva v rámci použitia princípu ultima ratio, treba uviesť, že okresný súd pri rozhodovaní o vine či nevine sťažovateľa rozhodoval na podklade obžaloby prokurátora tvrdiaceho, že sťažovateľ sa dopustil trestného činu. Za takejto situácie už nezáleží na poškodenom, či si náhradu škody bude uplatňovať aj v trestnom konaní, alebo iba podľa iných odvetví práva.

19. Zo zápisnice o verejnom zasadnutí krajského súdu sp. zn. 3 To 92/2016 z 12. januára 2017 predovšetkým vyplýva, že verejné zasadnutie začalo o 10.30 h a skončilo o 10.50 h. Ďalej bolo opatrením rozhodnuté, že verejné zasadnutie bude vykonané diktovaním zápisnice predsedom senátu. Potom predseda senátu podal na základe spisov správu o stave veci zameranú na otázky, ktoré treba riešiť. Následne predseda senátu udelil slovo na záverečné reči, v rámci ktorých prokurátor navrhol odvolanie sťažovateľa zamietnuť a obhajkyňa sťažovateľa poukázala okrem iného aj na skutočnosť, že sťažovateľovi vyfakturovaný tovar nebol dodaný, pričom faktúry a dodacie listy sťažovateľ nepodpísal, a preto navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť a sťažovateľa oslobodiť spod obžaloby pre nenaplnenie skutkovej podstaty trestného činu sprenevery. Napokon bolo vyhlásené uznesenie, ktorým bolo odvolanie sťažovateľa zamietnuté.

20. Z uznesenia krajského súdu č. k. 3 To 92/2016-1003 z 12. januára 2017 vyplýva, že ním bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 28 T 5/2011 z 28. júna 2016 (v poradí druhému rozsudku okresného súdu).

Podľa názoru krajského súdu odvolanie sťažovateľa nie je dôvodné. Okresný súd v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania správne zistil skutkový stav. V odôvodnení rozsudku vyložil, ktoré skutočnosti a prečo považoval za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov. Výsledky vykonaného dokazovania v danom prípade vyznievajú jednoznačne a tvoria úplne ucelenú reťaz priamych, ako aj nepriamych dôkazov, z ktorých možno vyvodit' bezpečný záver, že sťažovateľ spáchal skutok tak, ako bol ustálený okresným súdom. Taktiež pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu skutku, aj krajský súd je toho názoru, že v danom prípade budú naplnené všetky znaky skutkovej podstaty zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

K odvolaniu obžalovaného je potrebné uviesť, že dôvody odvolania sú zhodné s jeho obhajobou z prípravného konania a hlavného pojednávania. Touto sa okresný súd riadne zaoberal a v dôvodoch rozsudku uviedol, prečo jej neuveril a prečo ju považoval za účelovú. Aj s týmto odôvodnením sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil.

21. Zo žiadosti obhajkyne sťažovateľa (totožnej s jeho právnu zástupkyňou v konaní vedenom ústavným súdom) z 13. januára 2017 adresovanej krajskému súdu vo veci

sp. zn. 3 To 92/2016 vyplýva, že žiada krajský súd o zaslanie zvukovej nahrávky z verejného zasadnutia konaného 12. januára 2017.

22. Z prípisu predsedu senátu krajského súdu sp. zn. 3 To 92/2016 z 31. januára 2017 vyplýva, že zvukový záznam z verejného zasadnutia konaného 12. januára 2017 nebol vyhotovený, pretože krajský súd vyhotovuje zvukový záznam len v prípadoch, keď sa na verejnom zasadnutí vykonáva (doplňa) dokazovanie.

23. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 45/2017 zo 4. apríla 2018, doručeného obhajkyňi sťažovateľa podľa dátumovej pečiatky 17. apríla 2018, vyplýva, že ním bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 To 92/2016.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ prípustnosť podaného dovolania opieral o § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že krajský súd na verejnom zasadnutí neoboznámil strany s obsahom podania obhajcu a neumožnil obhajcovi predniesť obhajobu. Podľa názoru sťažovateľa bol v konaní správne zistený skutkový stav, ale zo zistených skutočností bol vyvodený nesprávny právny záver, čím je podľa jeho názoru naplnený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Namietal, že nedisponoval cudzími vecami, lebo k veciam, ktoré získal odovzdaním, nadobudol vlastnícke právo, keďže medzi ním a dodávateľom nikdy nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o výhrade vlastníctva, ktorá by tento právny stav zmenila. Sťažovateľ zastáva názor, že ako vlastník pri neexistencii výhrady vlastníctva mohol s vecou nakladať, a preto pokiaľ za tovar nezaplatil, dodávateľ mal právo obrátiť sa so žalobou o zaplatenie na súd. Je tiež toho názoru, že sa nepreukázalo, aby nakladal so zverenými vecami iným spôsobom ako dohodnutým.

Podľa názoru najvyššieho súdu nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba uviesť, že právo na obhajobu sa chápe ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení upravujúcich jednotlivé čiastkové práva obvineného charakteristické pre to-ktoré štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak došlo k porušeniu ustanovenia o povinnej obhajobe alebo ak nastal stav, keď obvinený po určité časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a keď orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené k zásadnému porušeniu práv sťažovateľa na obhajobu nedošlo. Námietka sťažovateľa poukazujúca na priebeh verejného zasadnutia krajského súdu nie je spôsobilá naplniť uvedený dovolací dôvod.

Námietky sťažovateľa proti nesprávnemu právnomu posúdeniu jeho konania nenapĺňujú dovolací dôvod tak, ako to vyžaduje § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na spôsob hodnotenia dôkaznej situácie, tak uvedený postup je napádaním skutkových zistení a právnych záverov, ktorých preskúmanie je v dovolacom

konaní vylúčené. Okresný súd nepochybil pri právnej kvalifikácii konania sťažovateľa, keď dospel predovšetkým k správneému záveru, že k spáchaniu skutku došlo po stránke subjektívnej, ako aj po stránke objektívnej.

III.

24. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

25. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

26. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

A.

27. Sťažovateľ predovšetkým z procesnoprávneho hľadiska namieta postup krajského súdu pri rozhodovaní o jeho odvolaní proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu. Tvrdí, že na verejnom zasadnutí nebol oboznámený stav konania, jeho podstatný obsah, ale ani obsah odvolania. Keď obhajkyňa žiadala o možnosť oboznámiť senát aspoň so základom obrany sťažovateľa, predseda senátu jej zdôraznil, že môže predniesť len záverečný návrh, na čo ju

opakovane dôrazne upozornil. Podstatná časť obhajoby sťažovateľa nebola zo strany sudcu spravodajcu ostatným členom senátu oboznámená.

Vzhľadom na túto situáciu obhajkyňa po skončení verejného zasadnutia písomne požiadala o kópiu zvukového záznamu z verejného zasadnutia, bolo jej však oznámené, že zvukový záznam sa nerobil, keďže sa nevykonávalo dokazovanie. Inými slovami, podstatou tejto námietky je porušenie obhajobných práv sťažovateľa pred odvolacím súdom, ktoré v rámci podaného dovolania označil ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu).

28. Najvyšší súd k tomu prostredníctvom predsedu senátu uvádza, že v skutočnosti sa celý senát podrobne oboznámil so spisom vrátane obsahu odvolania, a preto rozhodoval so znalosťou veci. Verejné zasadnutie prebiehalo v súlade s § 326 ods. 4 Trestného poriadku. Nedošlo preto k porušeniu obhajobných práv sťažovateľa zásadným spôsobom.

29. Z pohľadu ústavného súdu treba zdôrazniť, že priebeh verejného zasadnutia krajského súdu o odvolaní 12. januára 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 92/2016 sa podľa obsahu zápisnice o verejnom zasadnutí výrazným spôsobom odlišuje od toho, ako priebeh verejného zasadnutia popisuje sťažovateľ. Zo zápisnice vyplýva, že predseda senátu podal na základe spisov správu o stave veci zameranú na otázky, ktoré treba riešiť, a následne udelil slovo na záverečné reči, v rámci ktorých prokurátor navrhol odvolanie sťažovateľa zamietnuť a obhajkyňa sťažovateľa poukázala okrem iného aj na skutočnosť, že sťažovateľovi vyfakturovaný tovar nebol dodaný, a navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť a sťažovateľa oslobodiť spod obžaloby.

30. Zo znenia zápisnice nevyplývajú tvrdené požiadavky obhajkyne na predsedu senátu a rovnako ani tvrdené reakcie predsedu senátu na tieto požiadavky. Priebeh verejného zasadnutia nebolo možné spresniť ani s pomocou zvukového záznamu, keďže sa nerealizoval. Ani z tvrdení účastníkov, ale ani z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, nevyplýva, že by sťažovateľ, resp. jeho obhajkyňa, či už na verejnom zasadnutí ústne, alebo po jeho skončení písomne, požadovali opravu, resp. doplnenie zápisnice.

31. Inými slovami, možno dôjsť k záveru, že tvrdený priebeh verejného zasadnutia, ktorý mal zakladať porušenie obhajobných práv sťažovateľa zásadným spôsobom (a tým zároveň porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), nie je preukázaný.

Sťažovateľ v tomto smere neunesol dôkazné bremeno. Toto konštatovanie plne postačuje pre záver o neopodstatnenosti uplatnenej námietky porušenia obhajobných práv zásadným spôsobom v odvolacom konaní.

B.

32. Druhý zásadný argument sťažovateľa spočíva v tvrdenom nesprávnom právnom posúdení spáchaného skutku, čo sťažovateľ v podanom dovolaní označil ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku („*rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotno-právneho ustanovenia, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť*“).

33. Podľa názoru sťažovateľa skutok tvoriaci predmet obžaloby nebolo možné považovať za trestný čin. Sťažovateľom zastúpený odberateľ totiž tovar od dodávateľa nadobudol do vlastníctva aj napriek tomu, že kúpnu cenu neuhradil, keďže výhrada vlastníckeho práva nebola v písomnej forme vyžadovanej zákonom dojednaná. Neprisvojil si teda cudziu vec,

ktorá mu bola zverená. Okrem toho s vecami od dodávateľa nenakladal v rozpore s účelom, na ktorý boli dodané. Tie mu totiž mali slúžiť na predaj ďalším subjektom, čo sa aj stalo.

34. Najvyšší súd nezaujal k tejto námietke žiadne stanovisko.

35. Podľa § 443 ods. 1 Obchodného zákonníka kupujúci nadobúda vlastnícke právo k tovaru, len čo je mu dodaný tovar odovzdaný.

Podľa § 445 Obchodného zákonníka strany si môžu písomne dohodnúť, že kupujúci nadobudne vlastnícke právo k tovaru neskôr, než je ustanovené v § 443. Ak z obsahu tejto výhrady vlastníckeho práva nevyplýva niečo iné, predpokladá sa, že kupujúci má nadobudnúť vlastnícke právo až úplným zaplatením kúpnej ceny.

36. Podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu malú, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 213 ods. 3 Trestného zákona v znení účinnom v inkriminovanom čase odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním značnú škodu.

37. Objektom trestného činu sprenevery je predovšetkým vlastnícke právo alebo práva súvisiace s držbou veci. Objektívna stránka spočíva v prisvojení si cudzej veci, ktorá bola páchatelovi zverená a v spôsobení malej škody.

Páchatel si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, ak s ňou naloží v rozpore s účelom zverenia a zmarí tak základný účel zverenia takým spôsobom, že znemožňuje veriteľovi trvalo navrátiť vec pôvodnému určaniu. Formy takéhoto konania sú rôznorodé (napr. predaj zverenej veci, jej spotrebovanie).

Cudzou vecou sa rozumie vec, ktorá nepatrí páchatelovi buď vôbec, alebo nepatrí výlučne len jemu.

Zverenou vecou sa rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť.

Prevzatie tovaru kupujúcim pri uzatvorení kúpnej zmluvy s výhradou vlastníckeho práva v zmysle § 601 prvej vety Občianskeho zákonníka nezakladá vznik vlastníckeho práva kupujúceho k prevzatému tovaru, ale tento mu je len zverený do užívania na dohodnutý účel až do času, než za tovar zaplatí celú dohodnutú cenu (R 2/2002).

Až do zaplatenia kúpnej ceny je cudzou vecou pre páchatel'a tiež vec, ktorú ako kupujúci prevzal od predávajúceho na základe kúpnej zmluvy, ktorej súčasťou bolo dojednanie o výhrade vlastníctva spočívajúce v zmysle § 601 Občianskeho zákonníka v tom, že kupujúci nadobudne vlastníctvo až zaplatením kúpnej ceny. Ak z povahy prípadu vyplýva, že vec nebola určená na ďalší predaj a páchatel pred zaplatením kúpnej ceny naloží s touto vecou ako s vlastnou (napr. ju predá tretej osobe), možno za splnenia ďalších podmienok posúdiť jeho konanie ako trestný čin sprenevery (judikát Najvyššieho súdu Českej republiky č. 55/2005).

38. Pri aplikovaní už citovanej právnej úpravy a zovšeobecňujúcich výkladových stanovísk na daný prípad poukazuje ústavný súd na to, že okresný súd vo svojom skoršom (oslobodzujúcom) rozsudku z 23. apríla 2015 dospel k záveru, že odberateľ aj napriek nezaplateniu kúpnej ceny vlastnícke právo k dodanému tovaru nadobudol v zmysle § 443 Obchodného zákonníka, pretože zmluva o výhrade vlastníckeho práva nebola v súlade s § 445 Obchodného zákonníka uzatvorená písomne. Podľa názoru okresného súdu preto sťažovateľ nakladal pri predaji tovaru s vlastnými (nie teda s cudzími a so zverenými) vecami. Okrem toho dospel aj k záveru, že i keby išlo o zverené (cudzíe) veci, o trestný čin sprenevery by mohlo ísť

len v prípade, ak by sťažovateľ naložil s nimi v rozpore s účelom, na ktorý mu boli dané do dispozície, čo sa však nestalo, keďže veci mu boli dodané na účely ďalšieho predaja (čo aj realizoval).

39. Krajský súd vo svojom zrušujúcom uznesení č. k. 3 To 105/2015-937 zo 17. septembra 2015 uviedol, že z § 213 Trestného zákona nevyplýva, že medzi poškodeným a páchatelom musí existovať kúpna zmluva v písomnej forme, resp. rámcová zmluva, vyžaduje sa totiž iba, aby si páchatel prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobil tak na cudzom majetku škodu malú. Ak sťažovateľ ako konateľ odberateľa odoberal od dodávateľa tovar, faktúry za dodaný tovar neuhradil a dodaný tovar dodávateľovi ani nevrátil, podľa názoru krajského súdu naplnil skutkovú podstatu trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona.

40. Uvedeným záväzným právnym názorom krajského súdu bol okresný súd v ďalšom konaní viazaný a vychádzajúc z neho neskorším rozsudkom z 28. júna 2016 uznal sťažovateľa vinným. V ďalšom odvolacom konaní krajský súd zotrval na svojom skôr vyslovenom právnom názore a odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozsudku okresného súdu zamietol.

41. Za uvedeného stavu sťažovateľ podal dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval *inter alia* aj z § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V dovolaní uviedol, že v konaní bol správne zistený skutkový stav, ale zo zistených skutočností bol vyvodený nesprávny právny záver, čím je naplnený uplatnený dôvod prípustnosti dovolania. Konkrétne namietal, že nedisponoval cudzími vecami, lebo k veciam, ktoré získal odovzdaním, nadobudol odberateľ vlastnícke právo, pretože medzi ním a dodávateľom nikdy nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o výhrade vlastníctva, ktorá by tento právny stav zmenila. Nepreukázalo sa ani to, že by so zverenými vecami nakladal iným spôsobom ako dohodnutým.

42. Podľa názoru najvyššieho súdu (vyjadreného v odôvodnení dovolacieho uznesenia) námietky sťažovateľa proti nesprávnemu právnemu posúdeniu jeho konania nenapĺňajú dovolací dôvod podľa uvedeného ustanovenia. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na spôsob hodnotenia dôkaznej situácie, tak vlastne napádal skutkové zistenia a právne závery, ktorých preskúmanie je v dovolacom konaní vylúčené, pričom okresný súd nepochybil pri právnej kvalifikácii konania sťažovateľa.

43. V súvislosti so záväzným právnym názorom krajského súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení č. k. 3 To 105/2015-937 zo 17. septembra 2015 (na ktorom krajský súd zotrval aj v neskoršom uznesení č. k. 3 To 92/2016-1003 z 12. januára 2017), podľa ktorého z § 213 Trestného zákona nevyplýva, že medzi poškodeným a páchatelom musí existovať kúpna zmluva v písomnej forme, resp. rámcová zmluva, treba z pohľadu ústavného súdu konštatovať, že toto stanovisko vôbec nevysvetľuje, na základe akých okresným súdom správne zistených skutkových okolností a na základe akého právneho posúdenia dospel krajský súd k právnemu záveru, podľa ktorého sťažovateľ nakladal s cudzími (zverenými) vecami, keď tieto predal, hoci kúpnu cenu za ne dodávateľovi neuhradil. Krajský súd síce považoval skutkové zistenia okresného súdu za dostačujúce a správne, no napriek tomu bez akejkoľvek vecnej protiargumentácie odmietol hlavný právny záver okresného súdu, podľa ktorého odberateľ (za ktorého konal sťažovateľ) vlastnícke právo ku kupovaným veciam nadobudol už samotným odovzdaním dodaného tovaru (§ 443 ods. 1 Obchodného zákonníka), pričom na tomto právnom stave nedošlo k prípadnej zmene v dôsledku výhrady vlastníckeho práva, keďže zmluva o výhrade vlastníckeho práva nebola medzi dodávateľom a odberateľom uzatvorená v písomnej podobe (§ 445 Obchodného zákonníka). Okrem toho krajský súd nijako nereflektoval ani na ďalší argument okresného súdu, podľa ktorého aj keby sťažovateľ nakladal

s cudzími (zverenými) vecami, za trestný čin sprenevery by sa takýto skutok mohol považovať iba vtedy, keby so zverenými vecami nakladal v rozpore s účelom zverenia.

44. Najvyšší súd v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku výslovne konštatoval, že sťažovateľ v podanom dovolaní tvrdil, že v konaní bol správne zistený skutkový stav, ale zo zistených skutočností bol vyvodený nesprávny právny záver, pretože v skutočnosti nedisponoval cudzími vecami, lebo k veciam, ktoré získal odberateľ odovzdaním od dodávateľa, nadobudol odberateľ vlastnícke práva vzhľadom na neexistenciu písomnej zmluvy o výhrade vlastníckeho práva. V priamom rozpore s takto konštatovaným obsahom dovolania však dospel k záveru, podľa ktorého sťažovateľ v dovolaní poukazoval na spôsob hodnotenia dôkaznej situácie, napádal teda skutkové zistenia nižších súdov a na ich základe vyslovené právne závery, ktorých preskúmanie je v dovolacom konaní vylúčené. Navyše, dospel aj k záveru, že okresný súd nepochybil pri právnej kvalifikácii konania sťažovateľa, pretože k spáchaniu skutku došlo po stránke subjektívnej, ako aj po stránke objektívnej.

45. Podľa názoru ústavného súdu sú závery najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku neakceptovateľné, čo v konečnom dôsledku vedie k záveru o ich arbitrárnosti.

Evidentne nezodpovedá skutočnosti konštatovanie najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ v podanom dovolaní nenamietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, ale nesprávne hodnotenie dôkaznej situácie, teda skutkové zistenia okresného súdu a krajského súdu. Realita je taká, že táto časť dovolania je založená na skutkovom stave zistenom okresným súdom a krajským súdom, ktorého právne posúdenie však sťažovateľ považuje za celkom nesprávne so záverom, že skutok tvoriaci predmet obžaloby nie je trestným činom.

Za daného stavu bolo povinnosťou najvyššieho súdu meritórne sa zaoberať dovolacou argumentáciou sťažovateľa, teda právnym posúdením otázky, či nakladal s vecami patriacimi odberateľovi (v mene ktorého konal) alebo s cudzími (zverenými) vecami tvoriacimi vlastníctvo dodávateľa. Takisto sa mal zaoberať meritórnym právnym posúdením otázky, či sťažovateľ konal v súlade s dohodou, podľa ktorej veci získané od dodávateľa mal použiť na ich následný predaj alebo konal v rozpore s tým, čo bolo s dodávateľom dohodnuté, ako aj otázky, či možno považovať za trestný čin sprenevery, ak páchatel nakladá so zverenou vecou dohodnutým spôsobom.

46. Pri riešení uvedených právnych otázok je podľa názoru ústavného súdu podstatné, že ak v rámci trestného konania vedeného pre trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona treba riešiť otázku vlastníckeho práva k veci, ktorá má byť predmetom sprenevery, pričom túto otázku samotný Trestný zákon nerieši, musia ju orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy posudzovať podľa príslušných ustanovení občianskeho, resp. obchodného hmotného práva a až na základe takéhoto právneho posúdenia môžu dospieť k ústavne konformnému záveru o tom, či páchatel nakladal alebo nenakladal s cudzou (zverenou) vecou.

47. Keďže najvyšší súd uvedeným spôsobom nepostupoval a nerozhodol, porušil tým základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

48. Vzhľadom na tento záver už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 49 ústavy, čl. 39 listiny, ako aj čl. 7 ods. 1 dohovoru.

49. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd takéto rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 45/2017 zo 4. apríla 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

Najvyšší súd bude v novom dovolacom konaní viazaný vyslovenými právnymi názormi ústavného súdu.

50. Hoci sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 44 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 1 252,94 €, eventuálne 390,50 €, nie je potrebné týmito jeho nárokmi sa zaoberať, keďže oba nároky uplatňuje proti okresnému súdu a krajskému súdu. Vo vzťahu k obom týmto subjektom bola sťažnosť odmietnutá uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 382/2018-14 z 11. júla 2018.

51. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.